

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Rådets henstilling om oprettelse af en europæisk børnegaranti

(COM(2021) 137 final)

og om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — EU-strategi om barnets rettigheder

(COM(2021) 142 final)

(2021/C 374/10)

Ordfører: **Kinga JOÓ**

Medordfører: **Maria del Carmen BARRERA CHAMORRO**

Høringsanmodning	Kommissionen, 31.5.2021
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Præsidiets henvisning	23.3.2021
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	21.6.2021
Vedtaget på plenarforsamlingen	7.7.2021
Plenarforsamling nr.	562
Resultat af afstemningen	
(for/imod/hverken for eller imod)	231/0/2

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Et ud af fire børn i EU vokser op i risiko for fattigdom og social udstødelse, og dette uacceptable tal kræver en koordineret europæisk løsning baseret på stærke politiske og lovgivningsmæssige rammer for at vende tendensen og bryde generationers onde cirkel af udsathed. Der er behov for et ambitiøst mål, som sigter mod at løfte alle børn og ikke kun 5 mio. børn ud af fattigdom inden 2030.

1.2. Det er afgørende at integrere børns rettigheder i den politiske beslutningstagning. Praktisk talt alle politiske områder påvirker børn, og der er derfor behov for en samlet samfundsmæssig indsats for at sikre, at forskellige politikområder (med relation til familie, uddannelse, økonomi, den digitale verden, miljøet, boliger) har styrkende og varig effekt på børns sundhed og trivsel. Der bør hurtigt vedtages en integreret model og horisontale foranstaltninger på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt niveau for at dække alle vigtige områder, som kan have en indvirkning på børn liv både i dag og i fremtiden.

1.3. EØSU anbefaler, at de nationale handlingsplaner for børnegarantien kommer til at omfatte foranstaltninger rettet mod to og flere generationer med henblik på at udvikle støttemekanismer til både børnene og deres forældre, da et barns sårbarhed ikke kan håndteres uden at håndtere familiens sårbarhed. Forældre og omsorgspersoner bør støttes gennem flere forskellige tiltag: passende indkomst, balance mellem arbejdsliv og privatliv, indførelse af passende betalt barselsorlov for mødre og fædre og forældreorlov, omsorgsorlov, fleksible arbejdsordninger og familievenlige arbejdspladser.

1.4. Menneskerettigheder og børns rettigheder er bindende for alle medlemsstater som fastsat i artikel 2 i TEU. Der er behov for en stærkere politisk ramme for børns rettigheder på EU-plan, hvilket mange aktører også har efterlyst. Det organiserede civilsamfund, navnlig sociale tjenesteydere, børneorganisationer, familieorganisationer og udbydere af formel og ikkeformel uddannelse, skal høres og inddrages behørigt i udarbejdelsen af nationale handlingsplaner og overvågningsmekanismer. Måltrettede tiltag er bedst egnet til at støtte en effektiv gennemførelse af disse to EU-rammer med henblik på at udrydde fattigdom og fremme børns sundhed og trivsel.

1.5. Kun 11 lande har øremærket specifikke ESF+-midler til at løfte børn ud af fattigdom, mens en række andre medlemsstater ligger meget tæt på EU-gennemsnittet med deres data om fattigdomsrisikoen blandt børn. EØSU anbefaler, at alle medlemsstater øremærker ESF+-midler til at hjælpe børn ud af fattigdom og betragter de fastsatte 5 % som et minimum. Der er desuden behov for at forbedre indsamlingen af opdelt data af høj kvalitet for at hjælpe med at overvåge fremskridtet i retning af udryddelse af børnefattigdom og social eksklusion.

1.6. EØSU anbefaler, at medlemsstaterne giver fri adgang til førskoleundervisning og børnepasning, uddannelse og skolebaserede aktiviteter og sundhedspleje eller yder disse tjenester gratis. Alternativt kan de ved hjælp af passende kontantydelse sikre, at børn får adgang til disse vigtige ydelser uden at påføre familierne en ekstra økonomisk byrde.

1.7. EØSU anbefaler, at medlemsstaterne ved udarbejdelsen af deres nationale planer under børnegarantien om nødvendigt specificerer, hvilken aldersgruppe den er rettet mod, men bemærker samtidig, at børns rettigheder gælder for alle under 18 år. Dette er navnlig vigtigt for at sikre komplementaritet mellem rammer som børnegarantien og ungdomsgarantien til gavn for støttemodtagerne.

1.8. EØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til at placere strategien for børns rettigheder på samme horisontale koordineringsniveau som andre nyligt vedtagne europæiske strategier, herunder strategierne for ligestilling mellem kønnene, ligestilling for LGBTIQ-personer, for romaer og for handicappedes rettigheder.

2. Indledning

2.1. Børns rettigheder er menneskerettigheder for alle under 18 år. Beskyttelse af børns rettigheder er et mål for Den Europæiske Union som fastsat i artikel 3, stk. 3, i TEU og artikel 24 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Europarådet fremmer og beskytter børns rettigheder på grundlag af den europæiske menneskerettighedskonvention og strategien for børns rettigheder (2016-2021) og andre relevante retlige standarder. I henhold til FN's konvention om barnets rettigheder har enhver person under 18 år i verden ret til de samme borgerlige, politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, uanset deres etnicitet, køn, religion, sprog, evner, migrationsstatus, seksuelle orientering eller anden status. FN's konvention om rettigheder for personer med handicap og FN's verdensmål for bæredygtig udvikling finder også anvendelse i den henseende.

2.2. Den 4. juni 2007 blev der lanceret et årligt forum for børns rettigheder. Denne platform åbner mulighed for dialog mellem EU-institutionerne og andre aktører og overvåger EU's indsats vedrørende børns rettigheder hvert år. I 2010 vedtog EØSU en udtalelse om børnefattigdom og børns trivsel ⁽¹⁾, og i 2011 vedtog udvalget en udtalelse om en EU-dagsorden for børns rettigheder ⁽²⁾, hvori medlemsstaterne opfordredes til at støtte børn på enhver mulig måde.

2.3. Den 20. februar 2013 vedtog Kommissionen henstillinger om at styrke børns rettigheder, mindske børnefattigdom og forbedre børns trivsel ⁽³⁾. Den 24. november 2015 opfordrede Europa-Parlamentet Kommissionen og medlemsstaterne til at indføre børnegarantien og programmer, som tilbyder forældre støtte og muligheder for at komme ud af social eksklusion og ind på arbejdsmarkedet ⁽⁴⁾. Den 13. december 2017 proklamerede Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen den europæiske søjle for sociale rettigheder, som også fokuserer på »børnepasning og støtte til børn« ⁽⁵⁾ (princip 11). Den europæiske søjle for sociale rettigheder proklamerer desuden retten til beskyttelse mod fattigdom og retten til særlige foranstaltninger til fremme af lige muligheder. Som opfølgning igangsatte Kommissionen i juli 2020 en gennemførlighedsundersøgelse ⁽⁶⁾, og i august 2020 iværksatte den offentlige høringer om børnegarantien og om udarbejdelse af en EU-strategi for børns rettigheder.

⁽¹⁾ EUT C 44 af 11.2.2011, s. 34.

⁽²⁾ EUT C 43 af 15.2.2012, s. 34.

⁽³⁾ EUT L 59 af 2.3.2013, s. 5.

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets beslutning af 24. november 2015 om begrænsning af uligheder med særligt fokus på børnefattigdom, (EUT C 366 af 27.10.2017, s. 19) punkt 46.

⁽⁵⁾ Interinstitutionel proklamation om den europæiske søjle for sociale rettigheder.

⁽⁶⁾ Feasibility study for a child guarantee, final report.

2.4. Den 24. marts 2021 vedtog Kommissionen med Europa-Parlamentets støtte ⁽⁷⁾ den første omfattende EU-strategi for børns rettigheder for 2021-2024 samt et forslag til Rådets henstilling om oprettelse af en europæisk børnegaranti.

3. Generelle bemærkninger til EU-strategien for børns rettigheder og Kommissionens forslag om en europæisk børnegaranti

3.1. EU-strategien for børns rettigheder er en rettighedsbaseret politisk ramme, som integrerer børns rettigheder som et tværgående emne i al EU's politik og lovgivning. Forslaget til Rådets henstilling om en europæisk børnegaranti er juridisk bindende med et klart sæt af handlinger, mål og foranstaltninger for gennemførelsen, som skal overvåges tæt af EU. EØSU hilser begge forslag velkommen og mener, at gennemførelsen af dem vil støtte bestræbelserne på europæisk og nationalt plan for at fremme børns trivsel og mindske børnefattigdom.

3.2. Børn er de mest sårbare medlemmer af vores samfund, og de er ikke i stand til at håndtere risikoen for fattigdom og social eksklusion alene. Vold mod børn — i alle udformninger — er udbredt. Covid-19-pandemien har ført til en stigning i visse former for vold, hvilket fremgår af indberetninger fra politiet og andre almene tjenester såsom hotlines for børn i mange medlemsstater, som oplever et stigende antal henvendelser ⁽⁸⁾. 18 mio. børn eller 22,2 % af alle børn i EU voksede op i risiko for fattigdom og social udstødelse ifølge data fra Eurostat fra 2019, og dette tal må forventes at stige som følge af pandemiens socioøkonomiske konsekvenser ⁽⁹⁾. Et ud af fire børn i EU vokser op i udsatte familier og har brug for støtte for at bryde cirklen af fattigdom mellem generationerne.

3.3. **En række børn har udtalt sig om de rettigheder og den fremtid, de ønsker**, i undersøgelsen *Our Europe, Our Rights, Our Future* ⁽¹⁰⁾, som indgik i udformningen af såvel EU-strategien for børns rettigheder som børnegarantien. I undersøgelsen blev 10 000 børns synspunkter indsamlet af fem børnerettighedsorganisationer. Resultaterne viste tydeligt, at børns synspunkter bør indgå i fastsættelsen af EU's økonomiske, sociale, juridiske og politiske rammer og prioriteter.

3.4. **EU-strategien for børns rettigheder har en holistisk tilgang**, og dens overordnede mål er at opbygge et bedre liv for børn i EU og i hele verden inden for seks vigtige områder: i) børns deltagelse i EU's politiske og demokratiske liv, ii) socioøkonomisk inklusion, sundhed og uddannelse, iii) forebyggelse af og beskyttelse mod alle former for vold og diskrimination, iv) børnevenlig retspleje, v) børn i den digitale tidsalder og vi) den globale dimension af børns rettigheder. **Forslaget om Rådets henstilling om oprettelse af en europæisk børnegaranti** fokuserer på socioøkonomisk inklusion og på at sikre, at børn i nød har adgang til en række vigtige tjenester, nemlig førskoleundervisning og børnepasning, uddannelse og skolebaserede aktiviteter, adgang til sundhedspleje, adgang til sund ernæring og passende boligforhold. Den bidrager til EU-strategien for børns rettigheder med fokus på børn, der bor i EU.

3.5. Strategien opfordrer til en mere inkluderende og systematisk inddragelse af børn på lokalt, nationalt og europæisk niveau. Det skal ske via en **ny EU-plattform for børns deltagelse**, som skal oprettes i samarbejde med Europa-Parlamentet og børnerettighedsorganisationer for at sikre, at børn inddrages mere i beslutningstagningen.

3.6. Strategien opfordrer til, at børn kan **vokse op uden vold og udnyttelse**. Børn kan være ofre for vold, vidner til vold og udøvere af vold. Ifølge rapporter fra ILO bliver mange børn udnyttet på arbejdsmarkedet og brugt til tvangsarbejde, herunder seksuel udnyttelse og prostitution. Strategien opfordrer også til **børnevenlig retspleje** og påpeger, at retssager

⁽⁷⁾ Europa-Parlamentets beslutning (2021) om børns rettigheder i lyset af EU-strategien for børns rettigheder.

⁽⁸⁾ WHO Europa, *The rise and rise of interpersonal violence — an unintended impact of the COVID-19 response on families* (2020).

⁽⁹⁾ UNICEF, *Supporting Families and Children Beyond COVID-19 — Social protection in high-income countries* (2021).

⁽¹⁰⁾ UNICEF, *Children speak up about the rights and the future they want*, (2021).

skal tilpasses til børnenes alder og behov og sætte hensynet til barnets interesser i første række. Der skal sikres adgang til domstolsprøvelse for børn med henblik på at arbejde mod fuld anerkendelse og virkeliggørelse af børns rettigheder, samtidig med at effektiviteten i retssager opretholdes, bl.a. gennem specialuddannelse af ansatte i retsvæsenet.

3.7. Familiemiljøet er afgørende for børns trivsel. Kommissionen peger i sin **strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025** på, at lige fordeling af ansvaret for børnepasning mellem forældrene spiller en central rolle for børns sociale inklusion. Covid-19-pandemien har haft uforholdsmæssigt store socioøkonomiske konsekvenser for kvinder, og det er vigtigere end nogensinde, at forældre samarbejder som et team i barnets interesse. Gennemførelsen af såvel børnegarantien som strategien for børns rettigheder skal knyttes sammen med vigtige initiativer under den europæiske søjle for sociale rettigheder, herunder gennemførelsen af EU-direktivet om balance mellem arbejdsliv og privatliv.

3.8. Der findes en lang række familiemodeller i EU, herunder regnbuefamilier med ét eller flere LGBTIQ-medlemmer. I overensstemmelse med Kommissionens **strategi for ligestilling af LGBTIQ-personer 2020-2025** skal børn af regnbuefamilier beskyttes, navnlig i grænseoverskridende situationer, hvor familiebånd på grund af medlemsstaternes forskelle på det familieretlige område ikke længere anerkendes, når de krydser EU's indre grænser. I overensstemmelse med **strategien for rettigheder for personer med handicap 2021-2030** skal børn med handicap have lige ret til at blive inkluderet i samfundet med samme valgmuligheder som andre. Som fastsat i EU's **strategiske ramme for romaernes ligestilling, integration og deltagelse** for 2020-2030 bør romabørns sociale mobilitet håndteres. Forebyggelse af diskrimination på grund af seksuel orientering, kønsidentitet/-udtryk og kønskaraktistika, handicap eller etnisk oprindelse skal fremmes fra en tidlig alder.

3.9. Forslaget om **garantien** yder vejledning og ressourcer til medlemsstaterne til at støtte børn i nød, i betragtning af det **stærke forhold mellem social udstødelse af børn og manglende adgang til vigtige tjenesteydelser**. Sårbare børn er bl.a. i) hjemløse børn eller børn, der har meget dårlige boligforhold, ii) børn med handicap, iii) børn med migrantbaggrund, iv) børn, der har en racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund (især romaer), v) børn, der er i alternativ (især institutionel) pleje og vi) børn, der lever under usikre familieforhold.

3.10. **Garantien** er en strategisk ramme for de 27 medlemsstaters handlinger gennem **nationale handlingsplaner med fokus på at gennemføre garantien og er rettet mod husholdninger med børn i risiko for fattigdom og social eksklusion**. Henstillingen skal vedtages af Det Europæiske Råd, hvorefter alle medlemsstaterne har seks måneder til at udarbejde deres nationale handlingsplaner for børnegarantien. Forslaget til garantien fremhæver, at selv om det er en vigtig del af håndteringen af social eksklusion af børn at sikre adgang til tjenesteydelserne, **skal dette ske inden for en bredere tilgang og inden for en understøttende social og familiepolitisk ramme**.

3.11. **Strategien formulerer anbefalinger til tiltag på europæisk og nationalt niveau** inden for forskellige politikker og finansieringsprogrammer, som påvirker børns sundhed og trivsel, herunder EU-midler, migration, sundhed, bolig, uddannelse, økonomien, miljøet og den digitale omstilling.

3.12. Kommissionen vil aflægge rapport om strategiens fremskridt på europæisk og nationalt niveau på det årlige europæiske forum for børns rettigheder. Ved udgangen af 2024 vil der blive gennemført en evaluering af strategien med deltagelse af børn. Kommissionen vil **overvåge fremskridtene med garantien gennem forskellige instrumenter, herunder** det europæiske semester.

3.13. De nationale handlingsplaner bør indeholde **gennemsigtige oplysninger om anvendelsen af EU-midler og nationale midler** samt en tidslinje for aktiviteterne. Medlemsstaterne kan trække på EU-midler til at støtte deres tiltag, navnlig ESF+ og Next Generation EU. ESF+ har en særlig målsætning, som er relevant for dette emne, og øremærker midler til at bekæmpe børnefattigdom. I henhold til den nye forordning **skal EU-medlemsstater, hvor den gennemsnitlige børnefattigdom overstiger gennemsnittet for EU i perioden 2017-2019 (23,4%), afsætte mindst 5% af deres finansielle midler under ESF+ til at bekæmpe fattigdom blandt børn**.

4. Særlige bemærkninger til EU-strategien for børns rettigheder

4.1. **EU-strategien for børns rettigheder er en yderst tiltrængt EU-ramme for at beskytte børns rettigheder og styrke børn.** Voksne kan stemme og har adgang til retsmidler og formelle klageprocedurer, hvis deres rettigheder overtrædes, men børn er ofte udelukket fra disse mekanismer. Børn har således ingen stemme i den politiske beslutningsproces, og deres interesser kan forblive usynlige for regeringen, hvis der ikke gøres en bevidst og systematisk indsats for at beskytte dem og fremme deres sag.

4.2. En meningsfuld inddragelse af børn kræver for at være så effektiv som muligt omfattende ændringer i de politiske og institutionelle strukturer samt i holdninger, værdier og kulturel praksis, så børn anerkendes som borgere og aktører. For at støtte børns deltagelse og gøre deres stemme og krav gældende er der behov for kapacitetsopbygning for både børn og voksne, herunder gennem ikkeformelle aktiviteter, der udføres af civilsamfundsaktører i og uden for skolemiljøer. **Konferencen om Europas fremtid er en glimrende lejlighed til at gøre børns deltagelse til virkelighed, og EØSU vil også undersøge, hvordan man i højere grad kan inddrage børn.**

4.3. **Barnet er et individ og et medlem af en familie og et samfund** med rettigheder og ansvar svarende til dets alder og udvikling og med ret til livskvalitet. Forældre og omsorgspersoner spiller en helt afgørende rolle for barnets kognitive, fysiske og følelsesmæssige udvikling. Et varmt og støttende forhold mellem (bedste)forældre og barn er et vigtigt element i børns trivsel og modstandsdygtighed. Søskenderelationer spiller også en central rolle i børns udvikling. Denne relation bliver ekstra vigtig for børn i alternativ pleje, og søskende bør derfor kunne blive sammen, med mindre det ikke er i deres bedste interesse. Politikker bør prioritere at investere i børn og deres familier og sikre, at der ydes passende støtte af høj kvalitet gennem en systematisk tilgang, som involverer flere generationer, for at støtte familierne i at opdrage deres børn ved brug af færdigheder i konstruktiv børneopdragelse.

4.4. Initiativet vedrørende udvikling og styrkelse af integrerede systemer til børns beskyttelse, som fremsættes i strategien, bør suppleres af foranstaltninger til forebyggelse af alle former for vold mod børn. At blive udsat for eller overvære vold i barndommen kan have langvarige konsekvenser for børns fysiske, følelsesmæssige og psykologiske udvikling. Det er nødvendigt med en plan, som omfatter alle regeringsniveauer fra EU-niveau til kommunalt niveau, for at **forebygge og håndtere vold mod børn**, og en sådan plan bør håndtere udsættelse for alle former for vold, misbrug og omsorgssvigt, herunder fysisk og psykisk vold, seksuel vold, onlinevold samt vold i hjemmet, på institutioner og i skoler. Indbyrdes forbundne sårbarheder bør adresseres, f.eks. den øgede risiko, som gælder for piger, børn (navnlig piger) med handicap samt børn, der lever i udsatte miljøer og i voldsramte hjem. I tilfælde, hvor mindreårige har udøvet vold, er der ud over børnevenlige retssager også behov for en børnevenlig institutionel baggrund for at understøtte en fuldstændig social reintegration. Nøddinjer og andre NGO-drevne tjenester til støtte for børn og familier bør modtage strukturstøtte for at sikre deres bæredygtighed og effektivitet.

4.5. Børns rettigheder bør også tages op inden for vigtige interesserfærer, som påvirker børns og deres familiers trivsel. Beslutningstagerne bør systematisk **integre børns rettigheder** med henblik på at vurdere indvirkningen af et initiativ, som kan påvirke børn og deres rettigheder. Det er vigtigt ved behov at handle hurtigt og effektivt, når det gælder børns rettigheder i relationer med tredjelande. Dette er strategiens overordnede tilgang, og den bør stå centralt i gennemførelses- og evalueringsprocessen. I forbindelse med gennemførelsen af strategien bør medlemsstaterne desuden kunne hente hjælp i bedste praksis, som andre lande har indsamlet, og som har vist gode resultater.

4.6. Børn bærer det mindste ansvar for klimaforandringerne, men de bærer den største byrde med hensyn til deres effekt. Strategien henviser til miljø- og klimakrisens indvirkning på børn, men den bør gå endnu længere og **sikre, at miljøpolitik og -lovgivning tager udgangspunkt i børns fysiske og mentale sundhed med henblik på at mindske børns eksponering for miljørisici**. Børn er mere følsomme og sårbare over for miljørisici end voksne.

4.7. Den næste generation kommer sandsynligvis til at opleve en total sammensmeltning af deres offline- og onlineliv. Strategiens tilgang er **at integrere børns rettigheder i den digitale verden for at fremtidssikre den**. I dag anvender flere og flere børn digitale enheder i en stadig yngre alder. Vi har brug for tilgængelige digitale miljøer, der som udgangspunkt

fungerer for alle børn, med en stærk regulering for et mere sikkert internet suppleret med uddannelse i digitalt medborgerskab. Børn har ret til at tilgå onlineinformation fra mange forskellige kilder og ikke blive udsat for selvlerende algoritmer eller reklamebaserede forretningsmodeller, som fører til informationer af lav kvalitet.

4.8. Børn kan allerede fra en tidlig alder blive ofre for cybermobning, som kan forårsage alvorlige eller ligefrem fatale mentale sundhedsproblemer. Børn er også ofre for seksuelt misbrug online, hvilket har været tilfældet endnu mere under nedlukningen end nogensinde før, hvor mængden af børnemisbrugsmateriale, som deles online, er steget markant⁽¹¹⁾. **Forebyggelse og bekæmpelse af enhver form for onlinevold er af afgørende betydning for børns sikkerhed online.**

4.9. Børns rettigheder, særligt mindre børns rettigheder, bør respekteres af alle medier og annoncører, og børn bør **beskyttes som forbrugere**. Dette er særligt relevant i forbindelse med sund ernæring til en overkommelig pris og fra en miljømæssigt bæredygtig kilde. I strategien foreslås det, at der udvikles bedste praksis og en frivillig adfærdskodeks for at begrænse markedsføring af produkter med højt indhold af sukker, fedt og salt til børn. Der er behov for en sammenhængende udformning af politikker, strengere lovgivningsmæssig kontrol med produktinformation og information om fødevarer sikkerhed og markedsføring med henblik på at begrænse reklamer for usunde føde- og drikkevarer.

5. Særlige bemærkninger til den europæiske børnegaranti

5.1. **Fattigdom, afsavn, diskrimination og eksklusion blandt børn er nogle af de alvorligste hindringer for at styrke børns rettigheder.** EØSU glæder sig derfor over, at der fokuseres på disse områder under den europæiske børnegaranti, sammen med 2030-fattigdomsmålet under den europæiske søjle for sociale rettigheder, som sigter mod at løfte mindst 5 mio. børn ud af fattigdom inden 2030. Dette er et væsentligt skridt fremad, men EØSU opfordrer indtrængende hver enkelt medlemsstat til at fremlægge kvalitative og kvantitative mål i deres handlingsplaner for børnegarantien, som er højere end Kommissionens mål og under hensyntagen til virkningerne af covid-19. Disse handlingsplaner bør knyttes til eksisterende juridiske og politiske dokumenter, som vedtages inden for rammerne af overvågningen af børnekonventionen.

5.2. I gennemførlighedsundersøgelsen vedrørende børnegarantien undersøgte man fordelene ved en **tosporet tilgang**, hvor alle børn, også de mest udsatte, bør have adgang til tjenesteydelser⁽¹²⁾. I de tilfælde, hvor det er nødvendigt, bør de børn, der står over for de største hindringer, modtage supplerende og målrettet støtte for at sikre, at de får adgang gennem automatiske mekanismer, som forebygger enhver form for stigmatisering. Dette bør gælde for alle de tjenesteydelsesområder, som er fremhævet i børnegarantien, gennem en omfattende og tværgående tilgang for at sikre, at alle børn har samme rettigheder og start i livet, uanset deres familieforhold eller baggrund eller særlige behov, og det bør være fuldt i tråd med omstillingen til familie- og lokalsamfundsbaseret børnepasning af god kvalitet.

5.3. **Arbejdsmarkedets parter understreger i deres fælles 2020-erklæring om børnepasning i EU, at alle børn har ret til at have adgang til inkluderende førskoleundervisning og børnepasning af høj kvalitet for at få en god start i livet, under hensyntagen til Barcelonamålene og den forestående revision heraf.** Det betyder ikke, at det er obligatorisk. Forældre bør have frihed til at vurdere, hvad de mener er bedst for deres barn før den obligatoriske skolealder. Der bør dog være kontinuitet mellem familiepasningen i de første måneder og år af et barns liv og professionel førskoleundervisning og børnepasning, som er skræddersyet til individuelle behov, når børnene begynder i pasnings-systemet, og forældrene vender tilbage til arbejdsmarkedet eller en uddannelse.

5.4. For børn i ældre aldersgrupper (dvs. 15-18 år) bør der sikres sammenhæng mellem børnegarantien og ungdomsgarantien, idet man anerkender potentielle overlapninger, sikrer en klar tildeling af budgetter og udvikler alderssvarende og særlige foranstaltninger i de nationale handlingsplaner for at støtte børn og deres forældre og sikre en problemfri overgang fra uddannelse til beskæftigelse. Dette omfatter **information fri for stereotyper til børn om arbejdsmarkedet** for at forberede dem på arbejdslivets realiteter og tilskynde børn, navnlig piger, til studier inden for videnskab, ingeniørvidenskab og matematik (STEM-fagene) og tilskynde drenge til at gå ind i omsorgs- og undervisningsfag.

⁽¹¹⁾ EUT C 10 af 11.1.2021, s. 63.

⁽¹²⁾ Feasibility study for a child guarantee — final report.

5.5. Ulighed i **adgang til sundhedsydelse** er moralsk uberettiget og socialt uretfærdigt. Det er i strid med patienternes grundlæggende ret til den bedst opnåelige sundhed, herunder mental sundhed, og desuden har det ikke kun menneskelige omkostninger, det er også dyrt i forhold til den økonomiske bæredygtighed af offentlige udgifter. Foruden sundhedsrisiciene er der som en af konsekvenserne af covid-19-pandemien også konstateret **et fald i børns følelsesmæssige og mentale trivsel**, idet mange børn lider af angst på grund af manglende oplysning og usikkerhed om den aktuelle situation, oplever ensomhed eller har selvmordstanker. Hurtig lægehjælp og psykologisk støtte af høj kvalitet er af afgørende betydning i disse situationer.

5.6. Gennemsnitligt 5,4 % af børnene i skolealderen (6-16 år) i Europa lever i hjem, hvor der ikke er råd til en computer eller en internetforbindelse. Håndtering af børne- og familiefattigdom under børnegarantien betyder også **håndtering af digitale afsavn**. EU-SILC's indikator for alvorlige materielle afsavn⁽¹³⁾ bør omfatte mindst en variabel for digitale afsavn. En ud af fire europæere kan ikke i tilstrækkelig grad oplyse, opvarme eller afkøle deres hjem — hvilket er en medvirkende faktor til 100 000 dødsfald på årsbasis. Ifølge rapporten fra European Social Policy Network, der blev offentliggjort i efteråret 2020, påvirker energifattigdom ikke blot lavindkomsthusholdninger, men også en stor del af mellemindkomsthusholdninger i et betydeligt antal medlemsstater. Børns livskvalitet, livsvalg og helbred påvirkes af deres adgang til energi. Af hensyn til den sociale og miljømæssige retfærdighed bør børns energifattigdom tackles inden for rammerne af børnegarantien, der er knyttet til foranstaltningerne under princip 20 i den europæiske søjle for sociale rettigheder.

5.7. Efter en hurtig vedtagelse af Rådets henstilling bør de nationale handlingsplaner for børnegarantien være i overensstemmelse med den **tresporede model i Kommissionens henstilling 2013/112/EU⁽¹⁴⁾ om investering i børn fra 2013** (adgang til tilstrækkelige ressourcer, adgang til kvalitetstjenesteydelser af høj kvalitet og børns ret til deltagelse), og de bør udvikles i samarbejde med børn og deres familier og civilsamfundets organisationer og dermed styrke den nationale, regionale og lokale dialog med civilsamfundet. Organisationer, som leverer støttetjenester — både offentlige og almennyttige — bør være blandt de aktører, der er involveret i processen med børnegarantien, og det samme gælder arbejdsmarkedets parter på tjenesteydelsesområderne for at sikre anstændige arbejdsforhold og børnenes adgang til tjenesteydelser af bedste kvalitet.

5.8. EØSU glæder sig over forslaget om **nationale koordinatorer for børnegarantien, som udstyres med passende midler og mandater, og som skal koordinere og overvåge gennemførelsen af henstillingen**. For at organisere **mellemstatslige koordineringsordninger** (på nationalt og subnationalt niveau) med henblik på at udvikle, gennemføre og overvåge børns trivsel og mindske børnefattigdom og social eksklusion er det afgørende at have et effektivt system. Det bør sikres, at integrerede modeller på nationalt niveau omsættes til integrerede modeller på regionalt og lokalt niveau, og at effektive ordninger sikrer synergi mellem dem. Alle relevante indikatorer bør opdeles på lokalt niveau, hvor det er muligt, med henblik på at opnå et klarere billede af lokale forskelle og planlægge og overvåge gennemførelsen af henstillingen bedre.

5.9. Covid-19-pandemien har fremhævet tidligere eksisterende udfordringer og akutte behov for mange familier i udsatte situationer, som sandsynligvis vil blive mest påvirket af pandemiens langsigtede konsekvenser, når det gælder økonomi, sundhed og trivsel. Hullerne i systemerne og den manglende koordinering mellem systemerne er blevet fremhævet. De forværrede økonomiske og sociale forhold har øget risikoen for omsorgssvigt. Lukningen af uddannelsesinstitutioner har ført til alvorlige vanskeligheder for mange forældre og omsorgspersoner. Fraværet øgede risikoen for at droppe ud af skolen for børn fra marginaliserede grupper og gjorde det meget svært for børn med handicap, herunder indlæringsvanskeligheder. Det er afgørende, at **skolemiljøerne giver alle børn de samme muligheder og den målrettede støtte, de har brug for**.

5.10. Familietjenester kan spille en central rolle med hensyn til at hjælpe familier med at håndtere denne situation⁽¹⁵⁾. Støtte til familier i deres grundlæggende rolle indebærer at udfylde hullerne inden for uddannelse, erhvervsuddannelse, social inklusion, forældreevner, psykisk trivsel, adgang til tjenesteydelser, beskæftigelse og indkomst, og samtidig at se ud over socialpolitikken. EØSU gentager derfor sin opfordring til en »plejepagt for Europa«, der **sikrer tjenester af højere kvalitet for alle gennem hele livet⁽¹⁶⁾**. Børns sundhed og trivsel afhænger af universelle familiepoltikker i det 21. århundrede, hvor børn behandles lige uanset deres familieforhold.

⁽¹³⁾ Denne indikator erstattes af en indikator for alvorlige materielle og sociale afsavn.

⁽¹⁴⁾ Kommissionens henstilling 2013/112/EU af 20. februar 2013 Investering i børn: Hvordan man bryder den onde cirkel for de socialt udsatte (EUT L 59 af 2.3.2013, s. 5)

⁽¹⁵⁾ OECD, Looking beyond COVID-19: Strengthening family support services across the OECD.

⁽¹⁶⁾ EUT C 220 af 9.6.2021, s. 13.

5.11. Den sociale dialog spiller en rolle med hensyn til at udvikle praktiske redskaber til at gøre børnepasning mere tilgængelig og overkommelig, f.eks. ved at oprette fælles fonde gennem kollektive aftaler til at støtte børnepasningsprojekter rettet mod udearbejdende forældres særlige behov inden for specifikke sektorer såsom pasning af børn med sygdom og handicap og pasning uden for de almindelige åbningstider. Det er derfor meget vigtigt at tage højde for den fælles erklæring fra arbejdsmarkedets parter, hvori det hedder, at **mangel på pasningsmuligheder efter skole og i ferier i Europa er en stor hindring for, at forældre med børn i skolealderen kan have et lønnet fuldtidsarbejde**. Samarbejdet mellem heldagsordninger og det sociokulturelle område som sportsklubber, musikskoler og kulturelle initiativer er meget vigtigt. Fysisk aktivitet og kulturel dannelse bidrager væsentligt til børns fysiske, sociale, følelsesmæssige og kulturelle udvikling.

Bruxelles, den 7. juli 2021.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
